

Sygn. akt III U 318/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Anna Kicman

Protokolant Łukasz Wyczawski

po rozpoznaniu w dniu 25 maja 2016 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy S. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania S. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 23 marca 2016 r., **znak:** (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt III U 318/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 25 maja 2016 r.

Decyzją z dnia 23 marca 2016 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy S. K. prawa do emerytury.

Jako podstawę prawną organ rentowy wskazał ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 748 ze zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U z 1983r. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca do dnia 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganego 25-letniego stażu ubezpieczeniowego. Zakład przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 r. okresy nieskładkowe w wymiarze 10 miesięcy i 12 dni; składkowe – 20 lat, 2 miesiące i 1 dzień; uzupełniające - rola – 2 lata, 4 miesiące i 1 dzień; łącznie – 23 lata, 4 miesiące i 14 dni.

Ponadto wnioskodawca nie wykazał 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Organ rentowy nie uwzględnił jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 12 czerwca 1974 r. do 31 października 1994 r. tj. 19 lat, 11 miesięcy i 12 dni w Ośrodku (...), z uwagi na to, że świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 31 października 1994 r. nie zawiera dokładnej informacji, w jakim okresie wnioskodawca był zatrudniony jako pomocnik kierowcy. Stanowisko „pomocnik kierowcy” nie jest zaliczone do zatrudnienia w szczególnych warunkach – nie zostało ono ujęte w Rozporządzeniu ani w odpowiednich przepisach resortowych. W związku z tym nie można określić, w jakim czasie trwało zatrudnienie w szczególnych warunkach.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca S. K., podnosząc, że decyzja organu rentowego jest dla niego bardzo krzywdząca i nie uwzględnia okresu pracy w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony wskazał, że praca wykonywała była przez niego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ponadto praca ta była traktowana jako praca w szczególnych warunkach, o czym świadczyć może fakt, że współpracujący z wnioskodawcą pracownicy z tego właśnie tytułu otrzymali emeryturę.

Wnioskodawca powołał się na art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który stanowi, że dla celów ustalenia pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Zdaniem ubezpieczonego w świetle powyższych okoliczności odwołanie jest w pełni zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. podtrzymał stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji i wniósł o oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że wnioskodawca w dniu 22 stycznia 2016 r. złożył wniosek o wcześniejszą emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych. We wniosku zawarł oświadczenie, że nie jest członkiem OFE, w dniu 10 lutego 2016 r. ukończył 60 lat.

Organ rentowy uznał, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił 23 lata, 4 miesiące i 14 dni okresów składkowych i nieskładkowych, a tym samym nie udowodnił wymaganego ogólnego stażu pracy tj. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Nie wykazał także, że przed 1 stycznia 1999 r. posiada wymagany staż 15 lat pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Na sporny okres zatrudnienia od 12 czerwca 1974 r. do 31 października 1994 r. w Ośrodku (...) w P., wnioskodawca przedłożył świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 31 października 1994 r., jednak z dokumentu tego wynika, że zajmował on także stanowisko pomocnika kierowcy, które to stanowisko nie jest wymienione w wykazach prac w szczególnych warunkach. Ponieważ na podstawie przedłożonej dokumentacji nie można jednoznacznie ustalić, w jakich okresach wnioskodawca zajmował stanowisko pomocnika kierowcy, organ rentowy odmówił uznania spornego okresu za pracę w szczególnych warunkach.

Ponieważ wnioskodawca nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach oraz 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a jedynie 23 lata, 4 miesiące i 14 dni brak było podstaw do przyznania emerytury.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca S. K., urodzony dnia (...), w okresie od dnia 10 lutego 1972 r. do dnia 11 czerwca 1974 r. pracował w gospodarstwie rolnym swoich rodziców, następnie w okresie od dnia 12 czerwca 1974 r. do dnia 31 października 1994 r. (z wyłączeniem urlopów bezpłatnych) był zatrudniony w Ośrodku (...) w P.. Od dnia 3 listopada 1994 r. do 31 sierpnia 1995 r. pobierał zasiłek dla bezrobotnych. Od dnia 1 września 1995 r. do dnia 31 sierpnia 2008 r. pobierał rentę inwalidzką, a następnie rentę z tytułu niezdolności do pracy.

W dniu 22 stycznia 2016 r. ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę, zaznaczając w nim, iż nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Na podstawie całości zgromadzonej w aktach sprawy dokumentacji, decyzją z dnia 23 marca 2016 r. r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy S. K. prawa do emerytury.

Na dzień 1 stycznia 1999 r. skarżący udowodnił staż pracy wynoszący 23 lata, 4 miesiące i 14 dni. Organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy do okresów składkowych okres 20 lat, 2 miesiące i 1 dnia, do okresów nieskładkowych 10 miesięcy i 12 dni oraz do okresów uzupełniających – rola, 2 lata 4 miesiące i 1 dzień; łącznie 23 lata, 4 miesiące i 14 dni.

Niezależnie od tego w ocenie ZUS wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy do stażu pracy w warunkach szczególnych nie zaliczył wnioskodawcy okresu jego zatrudnienia w Ośrodku (...) w P. w okresie od 12 czerwca 1974 r. do 31 października 1994 r. na stanowisku ładowacza, pomocnika kierowcy, kierowcy samochodu ciężarowego, dozorca.

Dowód – akta organu rentowego:

- decyzja z dnia 22 września 1995 r.,
- decyzja z dnia 10 listopada 2006,
- decyzja z dnia 3 grudnia 2008 r.,
- wniosek emerytalny z dnia 22 stycznia 2016 r.,
- dokumenty potwierdzające okresy składkowe i nieskładkowe, w tym świadectwo wykonywania prac w warunkach szczególnych oraz pracy w gospodarstwie rolnym,
- akta osobowe wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w Ośrodku (...) w P..

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawca był zatrudniony w Ośrodku (...) w P. w okresie od 12 czerwca 1974 r. do 31 października 1994 r., początkowo na stanowisku ładowacza. Zajmował się ręcznym załadunkiem i rozładunkiem drzewa.

W czasie tego zatrudnienia został powołany do służby wojskowej, którą odbył w okresie od 28 października 1975 r. do 14 października 1977 r.

Po zakończeniu służby wojskowej w dniu 2 listopada 1977 r. wnioskodawca zgłosił się do Ośrodka (...) w P. i został zatrudniony na stanowisku pomocnika kierowcy. Wówczas również ładował i rozładowywał drzewo, dodatkowo również pomagał kierowcy przy samochodzie.

Od 19 maja 1979 r. ubezpieczony został przeniesiony na stanowisko kierowcy samochodu ciężarowego. Jeździł samochodami ciężarowymi o dopuszczalnym ciężarze powyżej 3,5 tony marki P., S..

W okresie od 1 do 14 grudnia 1986 r. wnioskodawca pracował jako dozorca.

Następnie od 15 grudnia 1986 r. do 11 czerwca 1989 r. pracował na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego. Od 12 czerwca 1989 r. do 2 stycznia 1991 r. na stanowisku pomocnika kierowcy i od 3 stycznia 1991 r. do 31 października 1994 r. ponownie na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego.

Wnioskodawca otrzymał za okres zatrudnienia od 12 czerwca 1974 r. do 31 października 1994 r. w Ośrodku (...) w P. świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach na stanowisku ładowacz, pomocnik kierowcy, kierowca samochodu ciężarowego.

Dowód:

- akta osobowe wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w Ośrodku (...) w P.,
- świadectwo pracy z dnia 31 października 1994 r.,
- zeznania świadka J. K.,
- zeznania świadka S. P.,
- przesłuchanie wnioskodawcy.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego, aktach osobowych wnioskodawcy, których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a ponadto ich wiarygodność nie została obalona przez żadną ze stron oraz zeznań świadków i wnioskodawcy.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków J. K. i S. P. co do zatrudnienia wnioskodawcy w Ośrodku (...) w P. jako logicznym, spójnym, wzajemnie się uzupełniającym. Wynika z nich jednoznacznie, w jakim charakterze i przy jakich pracach był zatrudniony wnioskodawca w spornym okresie w zakładzie pracy. Sąd podzielił także zeznania wnioskodawcy, który również szczegółowo wyjaśnił, jakie prace wykonywał przez sporny okres zatrudnienia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy S. K. okazało się nieuzasadnione.

Na podstawie art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U.

z 2015 r. poz. 748 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2 art. 184).

Zgodnie z art. 32 ust. 1 powołanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3.

Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2).

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (ust. 4 art. 32).

Przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (t.j. Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach określonych w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeśli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Ponadto według § 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W myśl § 3 powołanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej "wymaganym okresem zatrudnienia", uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

W sprawie bezspornym było, iż wnioskodawca ukończył 60 lat oraz że nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

Kwestią sporną pozostało w sprawie udowodnienie 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz co najmniej 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Rozstrzygając pierwsze zagadnienie Sąd przyjął, podobnie jak organ rentowy, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. nie legitymuje się 25-letnim stażem ubezpieczeniowym.

Po zliczeniu wszystkich okresów składkowych i nieskładkowych dowodzonych przez wnioskodawcę, a mianowicie okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, całego okresu pracy w Ośrodku (...) w P., z wyłączeniem okresów korzystania z urlopu bezpłatnego oraz okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych, wnioskodawca legitymuje się ogólnym stażem pracy w wymiarze 23 lat, 4 miesięcy i 14 dni, co powoduje, że nie spełnia wszystkich przesłanek niezbędnych do przyznania emerytury w niższym wieku.

Nadmienić należy, że do ogólnego stażu pracy nie można zaliczyć okresu pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy (renty inwalidzkiej). Pobieranie świadczenia rentowego nie zostało wymienione ani w art. 6 ani w art. 7 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jako okres składkowy lub nieskładkowy. Zaś art. 10a tej ustawy przewiduje możliwość uwzględnienia okresu pobierania renty, ale jedynie w przypadku ubiegania się o emeryturę z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego (65 lat dla mężczyzn). Tymczasem wnioskodawca domaga się wcześniejszej emerytury.

W tym stanie rzeczy zbędne stały się szczegółowe rozważania odnośnie spełnienia przez wnioskodawcę kolejnej spornej przesłanki, tj. wykazania co najmniej 15-letniego szczególnego stażu pracy.

Na marginesie jednak należy wskazać, iż przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawca był zatrudniony

w warunkach szczególnych w Ośrodku (...) w P.

w okresach od 12 czerwca 1974 r. do 30 listopada 1986 r. oraz od 15 grudnia 1986 r. do 31 października 1994 r. Na początku pracował na stanowisku ładowacza, zajmował się wówczas ręcznym załadunkiem

i rozładunkiem drzewa. Następnie został przeniesiony na stanowisko pomocnika kierowcy, wówczas również zajmował się załadunkiem

i rozładunkiem drzewa. Podczas zatrudnienia w Ośrodku (...) w P. pracował nadto na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Organ rentowy zakwestionował świadectwo wykonywania prac

w warunkach szczególnych ponieważ, wnioskodawca zajmował także stanowisko pomocnika kierowcy, które to stanowisko nie jest wymienione

w wykazach prac w szczególnych warunkach.

W ocenie Sądu jest oczywiste, iż brzmienie zajmowanego stanowiska, jakie widnieje w dokumentach prowadzonych i wystawionych przez pracodawcę nie może mieć rozstrzygającego znaczenia w sprawie. Decyduje rodzaj wykonywanej pracy. Powyższe zostało również potwierdzone

w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego.

Zdaniem Sądu praca ubezpieczonego jako pomocnika kierowcy

w spornym okresie zatrudnienia była pracą w warunkach szczególnych.

Zarówno z dokumentacji osobowej za powyższe okresy, zeznań wnioskodawcy oraz ze spójnych zeznań wszystkich świadków przesłuchanych na okoliczność zatrudnienia ubezpieczonego, jednoznacznie wynika, że w tym okresie wnioskodawca pracował jako ładowacz oraz kierowca samochodu ciężarowego, która to praca wymieniona została w Wykazie A w Dziale VIII pod poz. 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Prace te ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze obowiązującego go czasu pracy.

Uszczegółowienie tych prac zawierają przepisy resortowe tj. załączniki nr 1 do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. (Dz. Urz. (...) z 1985 Nr 2 poz. 4) w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w wykazie A, Dziale VIII, poz. 1 – „Ciężkie prace za- i wyładunkowe oraz przeładunek materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących w transporcie” w którym wymienione jest stanowisko ładowacz oraz poz. 2 „Prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony specjalizowanych specjalistycznych (specjalnych) pojazdów członowych

i ciągników samochodowych balastowych autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów

o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów”

w którym wymienione jest stanowisko kierowca samochodu ciężarowego

o dopuszczalnym ciężarze całkowitym, powyżej 3,5 tony.

Powyższe ustalenia nie miały jednak ostatecznie znaczenia, gdyż wnioskodawca przede wszystkim nie udowodnił, że legitymuje się 25-letnim ogólnym stażem pracy, a w konsekwencji nie spełnia wszystkich warunków do przyznania mu prawa do emerytury na podstawie art. 184 ust. 1 w zw.

z art. 32 ust.1 ustawy emerytalnej, które należy spełnić kumulatywnie.

W tym stanie rzeczy Sąd odwołanie wnioskodawcy oddalił, co na podstawie powołanych przepisów w zw. z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzeczono w sentencji wyroku.